

gospodarske, obertniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pòli. Veljajo v tiskarnici jemane zacelo leto 3 fl. 60 kr., za pol leta 1 fl. 80 kr., za četert leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 fl. 20, za polleta 2 fl. 10 kr., za četert leta 1 fl. 5 kr. nov. dn.

V Ljubljani v sredo 28. marca 1860.

Koliko so kebre ali hrošči vredni?

Če kebre, dokler so bili še červi, skorej tri leta z dragimi koreninami na polji in senožetih redimo, smemo pač tudi poprašati: koliko so spitani vredni?

Saj tega menda ne bo nihče od nas terjal, da bi tem nesrečnim požerúhom toliko milijonov nježnih travnih, deteljnih in žitnih koreninic, po katerih tako požrešno segajo, in tavžent in tavžent centov krompirja in pese, ki nam jih pokončajo, zastonj prepustili!

Čaki, čaki, gerdoba! te bomo k rajtengi poklicali.

Da po kebrih vsa naša perutnina, kakor kokoši, race, gosí, pure itd. prav rada sega, smo v našem listu že večkrat omenili in rekli, da se po njih tudi dobro redé. Rekli smo že tudi večkrat, da so kebre dober gnoj.

Prebiraje pa te dní kmetijske časnike, naletimo na nove bukve, ki jih je gospod J. Rohnet na svetlo dal o napravljanji gnoja (Ueber die Fabrikation des Düngers), in v teh bukvah najdemo odgovor na gori postavljeno vprašanje: Koliko so kebre vredni?

Berite ga, dragi gospodarji, sami; tako-le se glasi:

V 100 funtih suhih kebrov je 14 funt. gnjileca. Gnjilec je pa tista stvar, ktera gnoju daje rodovitnost; gnjilec je, tako rekoč, duša gnoja; brez gnjilca ni gnoj nič; gnjilec naredí še le, da je gnoj gnoj. Prerajtano pa je že tudi po gotovih skušnjah, koliko gnjilca je, postavimo, v 1 centu gnoja, in po tej rajtengi je tudi najdeno, koliko je funt gnjilca za njivo vreden. In po tej rajtengi se je tudi zvedilo, da 100 kilogramov ali po naši vagi 178 funtov suhih kebrov je za kmetijstvo 10 gold. nov. denarja vredno. Vsaka umna fabrika, ki se peča z napravljanjem gnoja, jih rada po tej ceni plača. Škoda, da je tako malo kmetovavcov, ki bi na vse te reči pazili; koliko dobička bi si po svojih otrocih lahko naklonili, ako bi jim, namesti da po cestah konjske fige poberajo, ukazali, raji mesca majnika kebre loviti. Vsaka vas bi si lahko veliko s tem pomagala, ne samo da otme poljske sadeže gotovi pogubi po červih, ampak tudi, da si dobí kebrovega gnoja. To bi jim bil dobiček na dve plati.

Kadar se spomladi kebre spet prikažejo, hajd čez nje! Dobra piča so kuretnini, zraven pa še bolji gnoj. Če jih pa tudi pridni gospodarji tako čisto pokončajo, da ne bojo za prihodnje leta zaredili zalege (červov), je najbolje; zakaj červi v zemlji toliko pridelka kmetíi požró, da se ne splača jih nalaš za to pasti, da bi jih kuretnina zobala ali da bi gnoj dobili iz njih.

Gospodarska skušnja.

(Predenico (Flachsseide) na deteljših zatreti), svetuje dr. Strumpf v svojih novih bukvah to-le: Deleč krog in krog, kjer se je predenica vgnjezdila, naj se zemlja prekoplje in vse skupaj na polji sožgè; to je najbolje. Pomaga tudi, pa ne tako gotovo, s predenico prepreženi kraj politi z vodo, v kateri je kuprov ali železni vitrijol raztopljen. Dr. Kühn svetuje, tam, kjer predenica raste, večkrat žeti, da semena ne napravi in škode dalje ne širi. Da

pride predenica na polje, glej, da za seme lucerno ali vsako drugo deteljo prav čisto izbereš.

Turške češplje.

Zavolj sladkosti in prijetnega okusa tako sloveče „Turške češplje“ pridejo večidel iz Bosne v naše kraje. Lansko leto so turških češpelj v Bosni okoli 130.000 centov pridelali; od teh so jih s pomočjo dunajskih kupcev okoli 60.000 centov v kupčijo spravili, 25.000 do 30.000 centov so jih naravnost iz Bosne v Terst, in 20.000 do 25.000 centov pa čez Pešt na Dunaj speljali. Na Francozkem so pretečeno leto tako malo češpelj pridelali, da so češpljevi prekupci že mesca julija po bosniških češpljah iz taci krajev popraševali, ki so jih po navadi iz Francozkega dobivali. Ker lansko leto tudi na Marskem, Českem itd. niso lovelj češpelj pridelali, se jih je že mesca avgusta več avžent centov po 10 gold. in pol spečalo.

Ker se je po češpljah vedno bolj popraševalo, je njih cena mesca novembra na 11 gold. in pol poskočila, oktobra pa celó na 12 gold., in po ti ceni se jih je 30.000 do 35.000 centov poprodalo. Kar pa blago zadeva, se mora reči, da je bilo v začetku dobro; ko pa je bilo več kupca, se je tako slabo blago na terg vozilo, da so bili kupci njim zlo nezadovoljni.

Iz tega se vidi, da se je lansko leto skorej za poldrugi milijon gold. češpelj iz ptujih krajev v naše cesarstvo pripeljalo. Ali bi ne mogli mi od omenjenega denarja saj polovico domá v deželi obderžati?

Res je, da ne bodo naše češplje nikoli tako okusne in sladke kakor turške, zato ker je pri nas podnebje veliko ostrejšo, kakor v Bosni; pa toliko je vendar tudi le res, da bi se po naših češpljah, ako bi dobro dozorile, in bi se znale dobro sušiti, tudi gotovo bolj popraševalo, in treba bi nam ne bilo toliko denarja za suhe češplje v ptuje dežele pošiljati.

Žalibog! da zmiraj še moramo reči: sreča nas iše, pa ne maramo za njo, ker smo pretermasti, da bi popravili, kar dozdej delamo napčno!

Gospodarska reč.

Ravno kar mi je pripovedoval nek vinčar: Jez sem prerajtal, da za 50 let bi se vino v lagvu (sodu) celom usušilo, ako bi ga človek ne dolival in polnil. — Čuden se mi zdi iz začetka ta govor, in tudi drugi, katerim sem ga bil povedal, so se nad njim posmehovali, pa vendar so rekli, da na vsak polovnjak vina gré na 14 dní polič polneža, ali saj gotovo na mesec, bodi si lagev kakoršen koli. Vzamen toraj olovko v roke, računim sem in tam, in iz lastne skušnje prepričan najdem: ako le 6 pintov doleva na leto v polovnjak vlijem — kar pa bo težko zadosti, in kje še je odpadek droždijh pri pretakanji — tako že v 34 letih 204 pinte više v polovnjak vlijem polneža, kakor on meri. In k temu bi bilo še vinski dac plačati! Kaj pa mislite?

Slekovčev.